

ОБРАЗАЦ ПРАВИЛА

II Бр. 8427. — У од 31. марта, 1932. год.,

о полагању помоћничких испита

На основи § 292 Закона о радњама прописује се овај образац: Правила о полагању помоћничких испита:

Чл. 1. — При Удружењу (Окружном одбору)..... оснива се испитна комисија за полагање помоћничких испита из занатских радња.

Чл. 2. — Испитна комисија надлежна је:

1) за ученике који су прописно свршили рок учења код имаоца занатске радње, који је члан Удружења (Окружног одбора), или у радионици фабричких предузећа на подручју удружења у којој се занатска радња обавља на фабрички начин односно у истоветној радионици фабрике;

2) за ученике који су прописно свршили рок учења, ако комисију одреди надлежна комора из законских разлога, или кад је одређена, пошто је с обзиром на § 284 Закона о радњама територијално надлежна комисија изузета;

3) за ученике који докажу сведочанством о успешно свршеном стручном наставном заводу или нарочитом стручном течају (курсу)

да су свршили време учења (§ 26. з. о. р.);

4) за ученике који су прописно свршили рок учења из занатских струка у одговарајућим радионицама предузећа из подручја Удружења која не потпадају под Закон о радњама (§ 29);

5) за кандидате који понављају помоћнички испит.

Чл. 3. — Испитна комисија састоји се од три члана, и то: претседника и два члана мајстора. Претседника и његовог заменика поставља на предлог коморе бан на три године из реда наставника стручне продужне или какве друге школе у месту седишта Удружења (Окружног одбора). Чланове мајсторе и њихове заменике одређује за сваки испит Удружење (Окружни одбор) из списка чланова испитног одбора које Удружење бира за сваку годину. Списак изабраних чланова доставиће се на потврду комори.

Чл. 4. — За члана испитне комисије може се поставити само држављанин Краљевине Југославије, који је пунолетан и није под старатељством или стечајем. Не може се поставити лице: које је судском пресудом осуђено на губитак часних права, док не постигне повраћај права или рехабилитацију; које се налази под истрагом или које је стављено под оптужбу због злочинства или због преступа учињеног из користољубља или против јавног морала; против кога је одређена мера безбедности,

скопчана лишењем слободе, или заштитног надзора, или забране посећивања крчме, или забране вршења позива, ако ове мере још трају.

Чл. 5. — Чланови испитне комисије не могу бити лица која су у сродству са кандидатом у правој или побочној линији до другог степена, или код којих је кандидат био на учењу у току године која непосредно претходи. Чланови комисије који су са кандидатом у сродству или завади биће изузети. О изузећу комисије одлучује општа управна власт првог степена. Против ове одлуке може се кандидат жалити бану чије је решење коначно.

Чл. 6. — Дужност чланова испитне комисије је обавезна и не сме се отклонити без важног разлога.

Члан испитне комисије, који без оправданих разлога не врши своју дужност може се казнити новчаном казном до 500 динара. Казну изриче претседник комисије. Против одлуке о казни може се поднети жалба бану. У случају поновне неуредности може га бан на предлог претседника разрешити чланства комисије. Исто тако може бан разрешити дужности и претседника комисије ако не врши уредно своју дужност.

Чл. 7. — Имаоци радња дужни су пријавити своје ученике Удружењу (Окружном одбору) ради полагања помоћничких испита чим сврше рок учења.

Чл. 8. — Пријаву за полагање помоћничких испита подноси ималац радње непосредно Удружењу (Окружном одбору) на чијој се територији налази радња у којој је кандидат био на учењу. Уз пријаву приложиће се и уверење о трајању учења (§ 280 з. о р.) и сведочанство о свршеној стручној продужној школи или курсу, ако их је ученик био дужан похађати.

Чл. 9. — Све писмене пријаве за полагање испита Удружења (Окружни одбор) заводи у свом регистру. На пријаву треба уписати број регистра и датум завода. О пријему пријаве издаје се потврда.

Чл. 10. — После примљене пријаве Удружење (Окружни одбор) испитује да ли кандидат испуњава услове закона о радњама за полагање испита. У том циљу испитаће нарочито да ли је комисија надлежна (чл. 2 ових Правила), да ли је кандидат приложио прописно уверење о трајању учења и да ли је кандидат полазио продужну школу или курс, ако је био дужан да је полази. Кад нађе да кандидат испуњава све услове, сазваће комисију за полагање испита у року од десет дана, рачунајући од пријема пријаве и одредити дан испита. Ако не испуњава ове услове, кандидат одбиће се одмах од полагања испита образложеном одлуком уз повратак молбе. Против ове одлуке кандидат има право жалбе општој управној власти првог степена, која је дужна да жалбу у року од 15 дана реши коначно. Ако жалба буде уважена Удружење (Окруж-

ни одбор) је дужан да у року од десет дана од пријема решења сазове испитну комисију и кандидата упути на испит.

Чл. 11. — Испит је јаван и састоји се из практичног и теоријског дела. На испиту има кандидат да докаже да је практично изучио занат и да га може као помоћник радити.

Чл. 12. — Практични део испита састоји се:

1) од самосталне израде једног или више предмета из струке коју је кандидат учио;

2) од доказа личне вештине на стручном раду.

Комора може саставити списак предмета које из појединих струка кандидати израђују. Овај списак одобраваће бан.

Чл. 13. — Предмет који има да се изради треба да комисија тако изабере да га кандидат може у кратком року и без већег трошка израдити. Комисија може одредити где се има израдити предмет. Надзор над израђивањем води један члан комисије.

Кандидат је дужан да израђени предмет на дан испита предложи комисији која ће га оценити.

Чл. 14. — У циљу пружања доказа личне вештине на раду од кандидата може се, ако је потребно, тражити да пред комисијом изврши радну пробу.

Ако је кандидат цео предмет поменут у чл. 13. израдио пред комисијом, овакав посебан доказ вештине неће се тражити.

Чл. 15. — На теоријском испиту кандидат има да у најопштијем облику покаже да познаје каквоћу и вредност сировине из које израђује предмет дотичне занатске струке и да познаје употребу ових израђевина.

Исто тако је кандидат дужан да пружи доказ да је довољно писмен и вешт у рачуну и цртању. Овакав доказ неће се тражити ако је кандидат с добрим успехом свршио стручну продужну школу.

Чл. 16. — О полагању испита саставиће се записник у који ће се унети најнужнији подаци о раду испитне комисије. У записник ставиће се одлука о резултату испита, која се доноси већином гласова. Код расподељених гласова одлучује претседник комисије. Чланови комисије који издвајају своје мишљење учиниће то у записнику. Оцена кандидата гласиће: „положио” или „није положио”. Оцена проглашује се одмах после закључка испита. Записник потписују сви чланови комисије.

Сви записници испитне комисије уписују се у књизи записника, коју чува Удружење (Окружни одбор).

Чл. 17. — Кандидату који положи испит издаје Удружење (Окружни одбор) помоћничко сведочанство. Помоћничко сведочанство садржаваће:

1) породично и рођено име, место и годину рођења кандидата;

2) породично и рођено име имаоца радње односно фирме код које је ученик учио;

3) време учења и врсту заната који је учио и за који је полагао испит;

4) коју је стручну продужну школу односно курс полазио за време учења;

5) успех положеног испита;

6) датум издања сведочанства, потпис претседника испитне комисије, печат и потпис Управе удружења (Окружног одбора).

Чл. 18. — Ако кандидат на испиту не покаже довољан успех, помоћничко сведочанство неће се издати. У оваквом случају издаће му на захтев Удружење (Окружни одбор) посебно уверење са напоменом да је свршио ученичко време без помоћничког испита.

Овакав кандидат може да после истека свака три месеца понови испит.

Чл. 19. — Ако испитна комисија нађе да кандидат није показао на испиту потребну спрему кривицом имаоца радње код кога је учио, дужан је да овакав случај пријави надлежној општој управној власти првог степена ради казненог поступка имаоца радње по Закону о радњама (§§ 398 т. 11 и 402 т. 1.).

Чл. 20. — За полагање помоћничких испита кандидат не мора плаћати никакве испитне таксе.

Помоћничка сведочанства издају се на терет Удружења (Окружног одбора). Удружење (Окружни одбор) исплаћиваће из својих средстава за трошкове и дангубу члановима испитне комисије следеће награде: претседнику дин..... а члановима дин..... Уколико Удружење (Окружни одбор) не би располагало са довољним материјалним средствима, оно може одговарајући део тих трошкова наплатити од имаоца радње чији ученик полаже испит.

Чл. 21. — Управа Удружења (Окружног одбора) водиће тачну евиденцију о положеним испитима и резултатима постигнутих успеха. Ове статистичке податке достављаће полугодишње општој управној власти првог степена. Комора ће сумарне статистичке податке са својим опажањима подносити бану на знање.

Чл. 22. — Над радом испитних комисија врши контролу бан.

Ова правила важиће кад их одобри бан.

Службене новине Бр. 91.-XL од 20. априла, 1932. год.

УРЕДБА

II Бр. 8428. — У од 31. марта, 1932. год.,

о полагању помоћничких испита

На основу § 460 Закона о радњама, прописује се ова Уредба о полагању помоћничких испита:

Чл. 1. — Док се не образују комисије у смислу Правила о полагању помоћничких испита, важиће за полагање помоћничких испита ове одредбе:

1) На подручју важности ранијег Закона о радњама од 29. јуна 1910. године полагаће се помоћнички испити пред комисијама за полагање помоћничких испита које су постављене код еснафских удружења.

Исто тако ће наставити радом досадање испитне комисије на подручју важности ранијег обртног реда од 20 децембра 1859 г.

2) На подручју важности ранијег законског чл. XVII 1884 год. о обртног закону где постоје принудна стручна удружења, бан ће код ових удружења привремено поставити испитне комисије и одредити им територијални делокруг. Чланове испитне комисије из реда мајстора одредиће принудно удружење за сваки случај према сопственом нахођењу, док списак чланова мајстора испитног одбора не буде утврђен и одобрен од надлежне коморе.

3) За подручје општих управних власти првог степена на подручју важности ранијег зак. чл. XVII 1884 у којима нема принудних удружења, као и на подручју важности раније наредбе о вршењу обрта од 3 фебруара 1909. г. бр. 217222/I-08 бан ће привремено док се не организују принудна удружења у смислу Закона о радњама по саслушању надлежне коморе поставити према указаној потреби посебне комисије за полагање помоћничких испита.

Чл. 2. — Док бан на основу објављеног обрасца Правила за полагање помоћничких испита не одобри појединим принудним удружењима Правила о полагању помоћничких испита поступаће се код полагања испита по одредбама које садржава образац Правила од 31. марта 1932 године II Бр. 8427/У.

Чл. 3. — Ова Уредба ступа на снагу на дан обнародовања у „Службеним новинама”.

Службене новине Бр. 94.-XLI од 23. априла, 1932. год.

ПРАВИЛА

II Бр. 8426. — У од 31. марта, 1932. год.,

о полагању мајсторских испита

На основу § 322 Закона о радњама од 5 новембра 1931. г. а по саслушању комора прописују се Правила о полагању мајсторских испита:

Чл. 1. — Мајсторски испити могу се полагати у смислу ових Правила из свих занатских радња побројаних у § 23 став 1. т. 1 до т. 82 и т. 88 Закона о радњама. За полагање испита из радња наведених под т. 83 до 87 поменутог §-а з. о р. важиће нарочита правила.

Чл. 2. — Испите може полагати ко докаже пословном књижицом (§ 307 з. о р.) да је после успешно положеног помоћничког испита био упуслен као помоћник, односно фабрички радник најмање три године у дотичном занату, у аналогном фабричком предузећу или у истоврсној радионици једног фабричког предузећа. Исто тако могу полагати овај испит лица која су похађала и успешно свршила наставне заводе поменуте у § 26 з. о р., уз доказ да је у упослењу проведено оно време које Закон у §-у 26 одређује, односно који испуне услове §§ 28 и 29 Закона.

Чл. 3. — Испити се полажу пред испитним комисијама које за поједине занатске струке или групе струка поставља бан при подручним коморама, окружним одборима занатлиских удружења или стручним школама. Пре одлуке о постављању испитних комисија при окружним одборима или стручним школама, бан ће тражити предлог од надлежне коморе.

Из којих занатских струка ће се испит полагати код комора, окружних одбора занатских удружења или стручних школа одредиће бан по саслушању коморе.

Чл. 4. — Испитне комисије састојаће се редовно од три члана укључиво са претседником. Комисије од четири члана укључиво са претседником састављају се код следећих заната: поткивача, израђивача муниције и експлозивних сретстава; инсталатера водних, канализационих и гасних постројења. Исто тако може на предлог коморе бан одредити испитну комисију од четири члана укључиво са претседником код ових заната: пушкара и осталих произвођача ватреног оружја; бравара, грађевинарских бравара, бравара намештаја; машинских бравара; лимара; гравера, печаторезаца, металографа, емаљера и гиљошера; галванизера, галванопластичара, механичара, механичара прецизне механике; оптичара, часовничара, (урара); израђивача музичких инструмената; књиговезаца и израђивача картонаже; бојација (бојење одећа, тканине, пређе) и хемичких чистача тих предмета; бријача (бербера), фризера, власуљара и маникера; козметичара за негу лица и тела; пекара, хлебара, бурекција,